

KONWENCJA

o uznawaniu rozwodów i separacji,

sporządzona w Hadze dnia 1 czerwca 1970 r.

(Dz. U. z dnia 28 maja 2001 r.)

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Konwencja o uznawaniu rozwodów i separacji została otwarta do podpisu dnia 1 czerwca 1970 r. w Hadze w następującym brzmieniu:

Przekład

KONWENCJA

o uznawaniu rozwodów i separacji

Państwa-sygnatariusze niniejszej konwencji,

pragnąc ułatwić uznawanie rozwodów i separacji orzeczonych na ich terytoriach,

postanowiły zawrzeć w tym celu konwencję i uzgodniły następujące postanowienia:

Artykuł 1

Niniejszą konwencję stosuje się do uznawania w Umawiającym się Państwie rozwodów i separacji, orzeczonych w innym Umawiającym się Państwie w postępowaniu sądowym lub innym postępowaniu oficjalnie uznanym w tym państwie, które są w tym państwie prawnie skuteczne.

Konwencji nie stosuje się do ustaleń o winie oraz do innych dodatkowych decyzji wydanych przy orzekaniu o rozwodzie lub separacji, w szczególności decyzji dotyczących zobowiązań pieniężnych lub pieczy nad dziećmi.

Artykuł 2

Takie rozwody i separacje będą uznawane we wszystkich Umawiających się Państwach, przy zachowaniu pozostałych warunków przewidzianych w niniejszej konwencji, jeżeli w dniu wszczęcia postępowania w państwie, w którym został orzeczony rozwód lub separacja (zwanym dalej "Państwem pochodzenia"):

- (1) pozwany miał miejsce stałego pobytu; lub
- (2) powód miał miejsce stałego pobytu, a ponadto został spełniony jeden z następujących warunków:
  - a) pobyt ten trwał co najmniej rok bezpośrednio przed wszczęciem postępowania;
  - b) małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce pobytu; lub
- (3) oboje małżonkowie byli obywatelami tego Państwa; lub
- (4) powód był obywatelem tego państwa, a ponadto został spełniony jeden z następujących warunków:
  - a) powód miał tam miejsce stałego pobytu; lub

- b) przebywał tam nieprzerwanie przez okres co najmniej jednego roku, przypadającego przynajmniej częściowo na okres dwóch lat poprzedzających wszczęcie postępowania; lub
- (5) powód w sprawie rozwodowej był obywatelem tego państwa, a ponadto zostały spełnione następujące warunki:
- a) powód był obecny w tym państwie w dniu wszczęcia postępowania oraz
  - b) małżonkowie mieli ostatnie wspólne miejsce stałego pobytu w państwie, którego prawo w dniu wszczęcia postępowania nie przewidywało rozwodu.

Artykuł 3

Jeżeli Państwo pochodzenia przyjmie domicyl jako podstawę jurysdykcji w sprawach o rozwód lub separację, pojęcie "miejsce stałego pobytu" w artykule 2 należy rozumieć jako obejmujące domicyl w znaczeniu, w jakim termin ten jest stosowany w tym państwie.

Jednakże ustępu poprzedzającego nie stosuje się do domicylu żony, uzależnionego od domicylu męża.

Artykuł 4

W przypadku powództwa wzajemnego rozwód lub separacja orzeczone na skutek powództwa głównego lub wzajemnego są uznawane, jeżeli jedno lub drugie odpowiada warunkom artykułów 2 lub 3.

Artykuł 5

Jeżeli orzeczenie separacji odpowiadające postanowieniom niniejszej konwencji zostało przekształcone w orzeczenie rozwodowe w Państwie pochodzenia, nie można odmówić uznania rozwodu z tego powodu, że warunki określone w artykułach 2 lub 3 nie istniały już w chwili wszczęcia postępowania rozwodowego.

Artykuł 6

Jeżeli pozwany brał udział w postępowaniu, organy państwa, w którym wnosi się o uznanie rozwodu lub separacji, są związane ustaleniami faktycznymi, stanowiącymi podstawę jurysdykcji.

Nie można odmówić uznania rozwodu lub separacji z tego powodu, że:

- a) ustawodawstwo wewnętrzne państwa, w którym wnosi się o uznanie, nie dopuszcza rozwodu lub separacji na podstawie tych faktów; lub
- b) zostało zastosowane inne prawo niż to, które powinno być zastosowane według norm prawa prywatnego międzynarodowego tego państwa.

Bez uszczerbku dla tego, co może być konieczne dla stosowania innych postanowień niniejszej konwencji, organy państwa, w którym wnosi się o uznanie rozwodu lub separacji, nie rozpatrują orzeczenia pod względem merytorycznym.

Artykuł 7

Umawiające się Państwo może odmówić uznania rozwodu, jeżeli w chwili jego orzekania obie strony były wyłącznie obywatelami państw, których ustawodawstwo nie przewiduje rozwodu.

Artykuł 8

Jeżeli przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności nie podjęto odpowiednich kroków w celu zawiadomienia pozwanego o pozwie o rozwód lub o separację albo nie umożliwiono mu dostatecznie obrony swych praw, można odmówić uznania rozwodu lub separacji.

Artykuł 9

Umawiające się Państwo może odmówić uznania orzeczenia o rozwodzie lub separacji, jeżeli nie da się ono pogodzić z wcześniejszym orzeczeniem określającym status małżeński małżonków, wydanym w państwie, w którym wnosi się o uznanie, albo orzeczeniem uznanym lub spełniającym przesłanki uznania w tym państwie.

Artykuł 10

Umawiające się Państwo może odmówić uznania orzeczenia o rozwodzie lub separacji, jeżeli uznanie byłoby oczywiście sprzeczne z jego porządkiem publicznym.

Artykuł 11

Państwo, które jest zobowiązane do uznania orzeczenia o rozwodzie na podstawie niniejszej konwencji, nie może przeszkodzić żadnemu z małżonków w zawarciu ponownego małżeństwa na tej podstawie, że prawo innego państwa nie uznaje tego rozwodu.

Artykuł 12

Postępowanie w sprawie o rozwód lub separację w każdym Umawiającym się Państwie może być zawieszona, jeżeli postępowanie dotyczące statusu małżeńskiego jednego z małżonków jest przedmiotem postępowania w innym Umawiającym się Państwie.

Artykuł 13

Przy stosowaniu niniejszej konwencji do orzeczonych rozwodów lub separacji lub o których uznanie wnosi się w Umawiających się Państwach, w których w sprawach o rozwód lub separację obowiązują dwa lub więcej systemy prawne stosowane w różnych jednostkach terytorialnych:

- (1) powołanie się na prawo Państwa pochodzenia oznacza powołanie się na prawo terytorium, na którym rozwód lub separacja zostały orzeczone;
- (2) powołanie się na prawo państwa, w którym wnosi się o uznanie, oznacza powołanie się na prawo sądu; oraz
- (3) powołanie się na domicyl lub pobyt w Państwie pochodzenia oznacza powołanie się na domicyl lub pobyt na terytorium, na którym rozwód lub separacja zostały orzeczone.

Artykuł 14

Uwzględniając artykuły 2 i 3, jeżeli Państwo pochodzenia w odniesieniu do spraw rozwodowych lub separacji stosuje dwa (lub więcej) systemy prawne wobec różnych jednostek terytorialnych, to:

- (1) artykuł 2 ustęp 3 stosuje się, jeżeli oboje małżonkowie byli obywatelami państwa, którego jednostka terytorialna, gdzie rozwód lub separacja zostały orzeczone, stanowi część tego państwa, niezależnie od miejsca stałego pobytu małżonków;
- (2) artykuł 2 ustęp 3 stosuje się, jeżeli powód był obywatelem państwa, do którego należy jednostka terytorialna, gdzie rozwód lub separacja zostały orzeczone.

Artykuł 15

W stosunku do Umawiającego się Państwa stosującego w sprawach rozwodowych lub separacji dwa (lub więcej) systemy prawne wobec różnych kategorii osób, powołanie się na prawo tego państwa oznacza powołanie się na system wskazany przez ustawodawstwo tego państwa.

Artykuł 16

Jeżeli przy stosowaniu niniejszej konwencji trzeba uwzględnić prawo państwa - niezależnie od tego, czy jest ono stroną konwencji - nie będącego Państwem pochodzenia ani państwem, w którym wnosi się o

uznanie, stosującego w sprawach rozwodów lub separacji dwa (lub więcej) systemy prawne w zakresie terytorialnym lub personalnym, uwzględnia się system wskazany przez prawo tego państwa.

Artykuł 17

Niniejsza konwencja nie stoi na przeszkodzie stosowaniu w Umawiającym się Państwie przepisów prawa bardziej korzystnego dla uznawania zagranicznych orzeczeń o rozwodzie i separacji.

Artykuł 18

Niniejsza konwencja będzie stosowana bez uszczerbku dla wykonywania innych konwencji, których jedno lub więcej Umawiających się Państw jest lub może być w przyszłości stroną i które zawierają postanowienia dotyczące przedmiotu niniejszej konwencji.

Jednakże Umawiające się Państwa powinny powstrzymać się od zawierania innych konwencji dotyczących tego samego zagadnienia, które nie dałyby się pogodzić z postanowieniami niniejszej konwencji, chyba że czynią to ze szczególnych przyczyn, wynikających z regionalnych lub innych powiązań. Niezależnie od takich konwencji zobowiązują się one do uznawania, zgodnie z przepisami niniejszej konwencji, rozwodów i separacji orzeczonych w Umawiających się Państwach, nie będących stronami wymienionych konwencji.

Artykuł 19

Umawiające się Państwo może, nie później niż w chwili ratyfikacji lub przystąpienia, zastrzec sobie prawo:

- (1) odmowy uznania rozwodu lub separacji między małżonkami, którzy w chwili rozwodu lub separacji byli wyłącznie obywatelami państwa, w którym wnosi się o uznanie, jeżeli zostało zastosowane inne prawo niż wskazane przez jego prawo prywatne międzynarodowe, chyba że osiągnięty został taki sam rezultat, jaki zostałby osiągnięty przy zastosowaniu prawa wskazanego przez to prawo;
- (2) odmowy uznania rozwodu, jeżeli w chwili jego orzeczenia obie strony miały miejsce stałego pobytu w państwach, które nie uznają rozwodu. Państwo korzystające z zastrzeżenia określonego w niniejszym ustępie nie może odmówić uznania na podstawie artykułu 7.

Artykuł 20

Umawiające się Państwo, którego prawo nie przewiduje rozwodu, może nie później niż w chwili ratyfikacji lub przystąpienia zastrzec sobie prawo nieuznawania rozwodu, jeżeli w chwili jego udzielania jedno z małżonków było obywatelem państwa, którego ustawodawstwo nie znało rozwodu.

Zastrzeżenie takie jest skuteczne dopóty, dopóki instytucja rozwodu nie zostanie prawnie uregulowana w tym państwie.

Artykuł 21

Umawiające się Państwo, w którym nie została prawnie uregulowana instytucja separacji, może nie później niż w chwili ratyfikacji lub przystąpienia zastrzec sobie prawo odmowy uznania orzeczenia o separacji, jeżeli w chwili jej orzeczenia jedno z małżonków było obywatelem państwa, w którym instytucja separacji została prawnie uregulowana.

Artykuł 22

Umawiające się Państwo może w każdym czasie oświadczyć, że niektórych kategorii osób posiadających jego obywatelstwo nie uważa się za obywateli przy stosowaniu niniejszej konwencji.

Artykuł 23

Umawiające się Państwo, które do instytucji rozwodu lub separacji stosuje więcej niż jeden system prawny, może w chwili podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia oświadczyć, że niniejsza konwencja zostaje rozciągnięta na wszystkie jego systemy prawne albo tylko na jeden lub kilka spośród nich, i może zmienić swoją deklarację przez złożenie nowej deklaracji w każdym czasie.

Powyższe deklaracje, o których zawiadamia się Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów, powinny określać systemy prawne, do których konwencja ma zastosowanie.

Umawiające się Państwo może odmówić uznania rozwodu lub separacji, jeżeli w dniu, w którym wnosi się o uznanie, konwencja nie ma zastosowania do systemu prawnego, według którego rozwód lub separacja zostały orzeczone.

Artykuł 24

Niniejszą konwencję stosuje się niezależnie od daty orzeczenia rozwodu lub separacji.

Jednakże Umawiające się Państwo może nie później niż w chwili ratyfikacji lub przystąpienia zastrzec sobie prawo niestosowania niniejszej konwencji do instytucji rozwodu lub separacji, orzeczonych przed dniem wejścia w życie konwencji w stosunku do tego państwa.

Artykuł 25

Każde państwo może nie później niż w chwili ratyfikacji lub przystąpienia zgłosić jedno lub więcej zastrzeżeń wymienionych w artykułach 19, 20, 21 i 24 niniejszej konwencji. Nie jest dopuszczalne składanie innych zastrzeżeń.

Zawiadamiając o rozszerzeniu zakresu stosowania konwencji zgodnie z artykułem 29, Umawiające się Państwo może zgłosić wyżej wymienione zastrzeżenia, ograniczając ich skutki do wszystkich lub tylko do niektórych terytoriów wymienionych w zawiadomieniu.

Umawiające się Państwo może w każdym czasie wycofać złożone przez siebie zastrzeżenie. O wycofaniu zawiadamia się Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Skutki zastrzeżenia przestają obowiązywać sześćdziesiątego dnia od zawiadomienia, o którym mowa w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 26

Niniejsza konwencja jest otwarta do podpisu dla państw reprezentowanych na Jedenastej Sesji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego.

Konwencja podlega ratyfikacji, a dokumenty ratyfikacyjne składa się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Artykuł 27

Niniejsza konwencja wchodzi w życie, zgodnie z artykułem 26 ustęp 2, sześćdziesiątego dnia po złożeniu trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego.

W stosunku do każdego państwa-sygnatariusza, które złoży dokument ratyfikacyjny po wejściu w życie konwencji, konwencja wejdzie w życie sześćdziesiątego dnia po złożeniu dokumentu ratyfikacyjnego.

Artykuł 28

Każde państwo, niereprezentowane na Jedenastej Sesji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego, które jest członkiem tej Konferencji, Organizacji Narodów Zjednoczonych, wyspecjalizowanej agencji tej organizacji lub jest stroną Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości, może przystąpić do niniejszej konwencji po jej wejściu w życie zgodnie z artykułem 27 ustęp 1.

Dokument przystąpienia składa się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Konwencja wchodzi w życie w stosunku do państwa przystępującego sześćdziesiątego dnia po złożeniu dokumentu przystąpienia.

Przystąpienie staje się skuteczne tylko w stosunkach między państwem przystępującym a Umawiającymi się Państwami, które wyrażą zgodę na przystąpienie tego państwa. Deklarację zawierającą taką zgodę składa się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów, które przekazuje jej uwierzytelniony odpis każdemu Umawiającemu się Państwu drogą dyplomatyczną.

Konwencja wchodzi w życie w stosunkach między państwem przystępującym a państwem, które wyraziło zgodę na przystąpienie tego pierwszego, sześćdziesiątego dnia po złożeniu deklaracji zawierającej taką zgodę.

Artykuł 29

Państwo może w chwili podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia oświadczyć, że niniejszą konwencję stosuje się do wszystkich terytoriów, które reprezentuje ono w stosunkach międzynarodowych, do jednego lub do niektórych z tych terytoriów. Deklaracja taka staje się skuteczna od dnia wejścia w życie konwencji w stosunku do tego państwa.

O każdym takim rozszerzeniu zakresu stosowania konwencji zawiadamia się następnie Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów.

Rozszerzenie staje się skuteczne tylko w stosunkach z Umawiającymi się Państwami, które wyrażą zgodę na takie rozszerzenie. Deklarację o wyrażeniu takiej zgody składa się w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Niderlandów. Ministerstwo to przekazuje uwierzytelniony odpis deklaracji każdemu Umawiającemu się Państwu drogą dyplomatyczną.

Rozszerzenie zakresu stosowania konwencji staje się skuteczne w każdym przypadku sześćdziesiątego dnia po złożeniu deklaracji zawierającej zgodę na takie rozszerzenie.

Artykuł 30

Niniejsza konwencja obowiązuje przez 5 lat, licząc od dnia jej wejścia w życie zgodnie z artykułem 27 ustęp 1, nawet w stosunku do państw, które ratyfikowały ją później, lub do państw, które do niej przystąpiły.

W przypadku braku wypowiedzenia konwencja ulega milcząco przedłużeniu na kolejne pięcioletnie okresy.

Każde wypowiedzenie będzie notyfikowane Ministerstwu Spraw Zagranicznych Niderlandów co najmniej na sześć miesięcy przed upływem okresu pięcioletniego.

Wypowiedzenie może dotyczyć tylko niektórych terytoriów, w stosunku do których konwencja ma zastosowanie.

Wypowiedzenie jest skuteczne tylko w stosunku do państwa, które je notyfikowało. Konwencja pozostaje w mocy w stosunku do innych Umawiających się Państw.

Artykuł 31

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Niderlandów powiadomi państwa wymienione w artykule 26 oraz państwa, które przystąpiły do konwencji zgodnie z artykułem 28:

- a) o każdym podpisaniu i ratyfikacji, o których mowa w artykule 26;
- b) o dniu wejścia w życie niniejszej konwencji zgodnie z artykułem 27 ustęp 1;
- c) o każdym przystąpieniu, o którym mowa w artykule 28, i dniu, w którym staje się skuteczne;
- d) o rozszerzeniu zakresu stosowania konwencji określonym w artykule 29 i dniu, w którym staje się skuteczne;
- e) o każdym wypowiedzeniu, o którym mowa w artykule 30;
- f) o zgłaszaniu i wycofywaniu zastrzeżeń, o których mowa w artykułach 19, 20, 21, 24 i 25;
- g) o deklaracjach, o których mowa w artykułach 22, 23, 28 i 29.

Na dowód czego niżej podpisani, należycie upoważnieni, podpisali niniejszą konwencję.

Sporządzono w Hadze dnia 1 czerwca 1970 r. w językach angielskim i francuskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który składa się w archiwum Rządu Niderlandów i którego uwierzytelniony odpis przekazuje się drogą dyplomatyczną każdemu państwu reprezentowanemu na Jedenastej Sesji Konferencji Haskiej Prawa Prywatnego Międzynarodowego.

Po zapoznaniu się z powyższą konwencją, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- konwencja powyższa została uznana za słuszną;

- Rzeczpospolita Polska postanawia przystąpić do tej konwencji, zastrzegając sobie prawo odmowy uznania rozwodu lub separacji w sytuacji określonej w artykule 19 punkt 1 oraz prawo niestosowania niniejszej konwencji do rozwodu lub separacji orzeczonych przed dniem wejścia w życie konwencji dla Rzeczypospolitej Polskiej (artykuł 24);
- z uwzględnieniem wyżej wymienionych zastrzeżeń konwencja będzie niezmiennie zachowywana.
Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.
Dano w Warszawie dnia 27 lutego 1996 r.